

YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI DÖNER SERMAYE İŞLETMELERİNİN KURULMASINA İLİŞKİN YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 –(1) Bu Yönetmeliğin amacı; 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 58 inci maddesi uyarınca, yükseköğretim kurumlarının eğitim, öğretim, araştırma ve uygulama birimlerinde kendi faaliyet alanları kapsamında bulunmak suretiyle kurulacak döner sermaye işletmelerinin kuruluş ve işleyişine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 2547 sayılı Kanunun 58 inci ve 65 inci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Bakanlık: Hazine ve Maliye Bakanlığını,
- Birim: Döner sermaye işletmesi müdürlüğü ve işletmeye bağlı olarak faaliyet gösteren her bir iktisadi işletmeyi,
- Döner sermaye: Yükseköğretim kurumlarında kurulmuş işletmelere tahsis edilen sermayeyi,
- Faaliyet dönemi: Bakanlıkça aksi kararlaştırılmadıkça mali yılı,
- Gelir: Öz kaynakta artışa neden olan her türlü işlemi,
- Gerçekleştirme görevlisi: Harcama talimatı üzerine; işin yapılması, mal veya hizmetin alınması, teslim almaya ilişkin işlemlerin yapılması, belgelendirilmesi ve ödeme için gerekli belgelerin hazırlanması görevlerini yürütenleri,
- Gider: Öz kaynakta azalışa neden olan her türlü işlemi,
- Harcama yetkilisi: Bütçe ile ödenek tahsis edilen her bir birimin en üst yöneticisini veya anılan görevi yürütmekle görevlendirilen kişiyi,
- Hesap dönemi: Bakanlıkça aksi kararlaştırılmadıkça mali yılı,
- İlgili idare: Döner sermayeli işletmelerin bağlı oldukları yükseköğretim kurumlarını,
- İşletme: (c) bendi uyarınca verilen sermayenin tahsis amacını gerçekleştirmek üzere kurulan döner sermaye işletmelerini,
- Kanun: 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununu,
- Mali yıl: Takvim yılını,
- Muhasebe yetkilisi: Muhasebe hizmetlerinin yürütülmesinden ve muhasebe biriminin yönetiminden sorumlu, usulüne göre atanmış yöneticiyi,
- Muhasebe yetkilisi mutemedi: Muhasebe yetkilisi adına ve hesabına para ve parayla ifade edilebilen değerleri geçici olarak almaya, muhafaza etmeye, vermeye, göndermeye yetkili ve bu işlemlerle ilgili olarak doğrudan muhasebe yetkilisine karşı sorumlu olan görevlileri,
- Üst yönetici: Yükseköğretim kurumlarının üst yöneticisini,
- Yükseköğretim kurumları: Üniversite ile yüksek teknoloji enstitüleri ve bunların bünyesinde yer alan fakülteler, enstitüler, yüksekokullar, konservatuvarlar, araştırma ve uygulama merkezleri ile bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsüne bağlı meslek yüksekokullarını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kuruluş ve Faaliyet Alanları

Kuruluş

MADDE 4 –(1) Yükseköğretim kurumları, ilgili yönetim kurulunun önerisi ve Yükseköğretim Kurulunun onayı, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü ve Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığının görüşünü alarak döner sermaye işletmesi kurabilirler. Özel yönetmeliklere sermaye limiti, yönetim organları, faaliyet alanları dışında özel hükümler konulamaz.

Faaliyet alanları

MADDE 5 –(1) Döner sermaye işletmelerinin yükseköğretim kurumlarının esas faaliyetlerini aksatmayacak şekilde çalıştırılması gerekir. Bu işletmelerin;

- Bilimsel görüş vermek, proje hazırlamak, araştırma, uygulama ve benzeri hizmetler yapmak,
 - Belirli bilimsel sonuçların uygulamasını sağlamak,
 - Üniversite ve ona bağlı kurumlarda hasta muayene ve tedavisi yapmak ve bunlarla ilgili tahlil ve araştırmaları yürütmek,
 - Yükseköğretim kurumlarının eğitim ve öğretim faaliyet alanları ile sınırlı olarak mal ve hizmet üretiminde bulunmak, amaçlarından biri veya birkaçına yönelik faaliyette bulunması gerekir.
- (2) Döner sermaye işletmeleri, çalışmalarını sırasında eğitim ve öğretim ile bunlara katkıda bulunan uygulamayı ön planda tutar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sermaye, Fiyatların Tespiti, Gelir ve Giderler

İlk sermaye

MADDE 6 –(1) Kurulacak döner sermaye işletmesinin başlangıç sermayesine ilgili yükseköğretim kurumu bütçesinde bu amaç için ödenek öngörülmek şartıyla katkı sağlanabilir.

(2) Döner sermaye işletmelerinin sermaye limitleri, yönetmeliklerinde belirtilir.

(3) Döner sermaye işletmesine tahsis edilen sermaye, üniversite yönetim kurulu kararı ile artırılabilir. Artırılan sermaye tutarı yıl sonu kârlarından karşılanır.

(4) Sermaye kaynakları, başlangıç sermayesi olarak ilgili yükseköğretim kurumu bütçesinden sağlanabilecek katkı, döner sermaye faaliyetlerinden elde edilecek kârlar ile başış ve yardımlardan teşekkül eder. Ödenmiş sermaye tutarı, tahsis edilen sermaye tutarına ulaştıktan sonra kalan yıl sonu kârı, döner sermaye işletmesinin ihtiyaçlarında kullanılmak üzere ertesi yılın gelirlerine ilave edilir. Başış ve yardımlar sermaye limitine bağlı olmaksızın sermayeye eklenir.

Fiyatların tespiti

MADDE 7 –(1) Bu işletmelerde üretilen mal ve hizmetlerin fiyatlarının tespitinde piyasa fiyatları göz önünde tutulur. Ancak sosyal içerikli hizmetlerin fiyatlandırılmasında, piyasa fiyatları yanında özellikle kamu yararı dikkate alınır. Mal ve hizmetlerin fiyatları, yükseköğretim kurumları yönetim kurulunca tespit edilir. Fiyat tespitinde diğer yükseköğretim kurumlarında uygulanan fiyatlar ile üretim ve hizmetin niteliği ve çevre şartları da göz önünde tutulur.

(2) 8/1/2002 tarihli ve 4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun hükümlerine göre, döner sermaye işletmesine bağlı birimler tarafından üretilen mal ve hizmet bedellerinde işletmecilik gereği yapılması gereken ticarî indirimler hariç herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulanmaz.

Gelir ve giderler ile bunların muhasebeleştirilmesi

MADDE 8 – (1) Döner sermaye işletmesinin gelirleri, işletme adına yapılan mal ve hizmet satışları, şartlı başış ve yardımlar ile diğer gelirlerden, giderleri ise faaliyet alanlarıyla ilgili giderlerden oluşur.

(2) Döner sermaye işletmesi faaliyetlerinden elde edilen gelirler, birimler itibarıyla ayrı hesaplarda izlenir.
(3) Şarhı bağış ve yardımlar ile diğer gelirler, döner sermaye işletmesinde açılacak bir hesapta toplanır.
(4) Döner sermaye işletmesi gelirlerinin kullanılmasında, Kanununun 58 inci maddesi hükümleri uygulanır.
(5) Yükseköğretim kurumlarının döner sermaye faaliyetleri çerçevesinde; hizmet sunum şartları ve kriterleri de dikkate alınmak suretiyle personelin unvanı, görevi, çalışma şartları ve süresi, eğitim-öğretim ve araştırma faaliyetleri ve mesleki uygulamalar ile ilgili performansı ve özellik arz eden riskli bölümlerde çalışma gibi hizmete katkı unsurları da esas alınarak yapılacak ek ödemeler hakkında 18/2/2011 tarihli ve 27850 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yükseköğretim Kurumlarında Döner Sermaye Gelirlerinden Yapılacak Ek Ödemenin Dağıtılmasında Uygulanacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik hükümleri uygulanır.

(6) Dönem sonu karlardan takip eden yıla devredilen tutarlardan katkıda bulunanlara herhangi bir ödeme yapılamaz. Bu tutarlar Kanununun 58 inci maddesinin (b) bendinde belirtilen giderlerin karşılanmasında kullanılabilir.

(7) Tıp fakültesi, diş hekimliği fakültesi ve sağlık uygulama ve araştırma merkezleri ile açık öğretim hizmeti veren yükseköğretim kurumları tarafından elde edilen gelirler hariç olmak üzere, döner sermaye işletmesine bağlı birimler arasında karşılıksız veya borç olarak kaynak aktarımı yapılabilir.

(8) Açık öğretim hizmeti veren yükseköğretim kurumlarının döner sermaye işletmelerinin açık öğretim usulü ile eğitim yapan fakültelerine ait alt hesaplarında oluşan gelirler sadece bu faaliyetlerin gerektirdiği giderlerde kullanılır. Kanununun 58 inci maddesinin (b) bendine göre ayrılan payın giderleri karşılanamaması durumunda bu oranlar giderleri karşılayacak miktarı aşmamak üzere üniversite yönetim kurulu kararı ile artırılabilir.

(9) Açık öğretim hizmeti veren yükseköğretim kurumlarının döner sermaye işletmelerinin açık öğretim usulü ile eğitim yapan fakültelerine ait alt hesaplarında üçer aylık dönemler itibarıyla hesaplanması sonucunda oluşacak gelir fazlalarının devlet yükseköğretim kurumlarına kaynak aktarmak suretiyle doktoralı bilim insanı ve araştırmacı yetiştirilmesi ve devlet üniversitelerinde bulunan Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenecek öncelikli alanlarda yapılan doktora programlarındaki öğrencilere 3/3/2004 tarihli ve 5102 sayılı Yüksek Öğrenim Öğrencilerine Burs Kredi Verilmesine İlişkin Kanuna tabi olmaksızın burs verilmesi amacıyla, yüzde 80’i her üç ayda bir izleyen ayın on beşine kadar Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı muhasebe birimi hesabına aktarılır.

(10) Döner sermayeli işletmelerin, iş ve işlemleri ile bütçelerinin hazırlanması, uygulanması, sonuçlandırılması, muhasebesi, kontrol ve denetimi ve bunların yürütülmesinde görevli olanların görev ve sorumluluklarına ilişkin olarak 1/5/2007 tarihli ve 26509 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yönetim ve Örgüt

Yönetim

MADDE 9 – (1) Döner sermaye işletmesinin yönetim kurulu, yükseköğretim kurumu yönetim kuruludur.

(2) Yükseköğretim kurumunun yönetim kurulu; işletmeyi idare etmek üzere yürütme kurulu oluşturabilir ve yetkilerini uygun gördüğü ölçüde yürütme kuruluna devredebilir. Yürütme kurulu, yükseköğretim kurumu yönetim kurulu tarafından seçilecek bir rektör yardımcısı, üç öğretim elemanı (dekan ve yüksekokul müdürü de olabilir) ve döner sermaye işletme müdürü olmak üzere beş kişiden oluşur.

Örgüt

MADDE 10 – (1) Döner sermaye işletmesinin hizmetleri; yönetim kurulu, harcama yetkilisi, işletme müdürü, gerçekleştirme görevlisi, muhasebe yetkilisi, veznedar, muhasebe yetkilisi mutemedi, taşınır kayıt yetkilisi, taşınır kontrol yetkilisi ve diğer personeller tarafından yürütülür.

(2) Muhasebe hizmetleri ise Bakanlıkça kurulan saymanlıklarca yürütülür.

İşletme müdürü

MADDE 11 – (1) Döner Sermaye işletmesinin işletme müdürü, yükseköğretim kurumu üst yöneticisi tarafından yükseköğretim kurumu personeli arasından atanır. İşletme müdürünün görevleri şunlardır:

a) İşletmenin idari, malî ve teknik işlerini, ilgili mevzuat hükümleri, çalışma programları, bütçe esasları ve işletmecilik ilkelerine uygun biçimde yürütmek.

b) Döner sermaye kadrolarına atanan veya görevlendirilen memurlar ile işletmeye alınan işçilerin görevlerini iş bölümü esasları dâhilinde düzenlemek, izlemek ve denetlemek.

c) Döner sermaye memurlarının atamalarını teklif etmek ve işletmeye işçi alınması, çıkarılması ve işçilerin özlük haklarına ilişkin işleri yapmak.

ç) İşletmenin çalışma programlarının ve bütçe tasarılarının zamanında hazırlanmasını sağlamak.

d) Canlı ve cansız demirbaşları ile malzemelerin iyi bir şekilde kullanılmasını, saklanmasını, korunmasını sağlamak için gerekli tedbirleri almak.

e) Ambar ve taşınır mal işlerinin usulüne göre yürütülmesini sağlamak, gerekli denetimi yapmak.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Bütçe, Taşınır İşlemleri, Devir ve Teslim Süreleri

Bütçe

MADDE 12 –(1) Döner sermaye işletmesinin bütçe tasarısı, işletme müdürü ve muhasebe yetkilisi tarafından hazırlanır ve en geç ekim ayı başında yükseköğretim kurumu yönetim kuruluna sunulur. Bütçe, yükseköğretim kurumu yönetim kurulunun en geç kasım ayı sonuna kadar onaylanması ile kesinleşir.

(2) Harcama birimi bütçesinin harcama kalemleri ve döner sermaye işletmesi harcama birimleri bütçeleri arasında yapılacak aktarmalar ve ek bütçe de yükseköğretim kurumu yönetim kurulunun onayı ile gerçekleştirilir.

Taşınır işlemleri

MADDE 13 –(1) İşletmelerce edinilen taşınırın kayıtlara alınmasında, verilmesinde ve izlenmesinde, 28/12/2006 tarihli ve 2006/11545 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Taşınır Mal Yönetmeliği hükümleri uygulanır.

(2) Döner sermaye işletmesinin genel yönetim faaliyetlerinde kullanılan dayanıklı taşınır hariç, döner sermaye gelirleri ile alınan araç, gereç ve diğer demirbaş eşya (canlı demirbaş hariç) en geç satın alındığı ay sonu itibarıyla gelirin elde edildiği yükseköğretim kurumu taşınır birimine devredilir.

(3) Döner sermaye işletmesi bünyesinde, 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu hükümleri kapsamında kurumlar vergisi mükellefiyeti tesis edilmiş olan birimler tarafından edinilen dayanıklı taşınır için ayrılan amortisman, maddi duran varlıkların kayıtlı değerlerine eşit hale geldiğinde ilgili muhasebe hesapları ile ilişkilendirilmek suretiyle gelirin elde edildiği yükseköğretim kurumu taşınır birimine devredilebilir.

Devir ve teslim süreleri

MADDE 14 –(1) Muhasebe yetkilisi, muhasebe yetkilisi mutemedi, taşınır kayıt yetkilisi gibi para ve mal işleri ile görevli memurlar arasındaki devir ve teslim sürelerine ilişkin olarak 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 171 inci maddesi ve 12/11/1974 tarihli ve 7/9044 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe giren Devlet Memurlarının Çekilmelerinde Devir ve Teslim Süreleri Hakkında Yönetmelik hükümleri uygulanır.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Hatalı ödemeler

MADDE 15 –(1) Döner sermaye işletmesi tarafından yapılan ücret, ek ödeme, ikramiye, ilave tediye, ve benzeri ödemelerin mevzuata aykırı

olarak yapıldığının sonradan anlaşılması halinde yapılmış olan ödemeler, ilgili mevzuata göre tahsil edilir.

Hüküm bulunmayan haller

MADDE 16 –(1) Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde, Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği, 2547 sayılı Kanun ve 5018 sayılı Kanun ile ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 17 –(1) 5/7/1983 tarihli ve 18098 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun 58. Maddesine Göre Döner Sermaye İşletmelerinin Kurulmasında Uyulacak Esaslara İlişkin Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Yönetmeliğin yürürlük tarihinden önce yapılmış olan işlemler

GEÇİCİ MADDE 1 –(1) Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce yükseköğretim kurumlarında mevcut döner sermaye işletmesi yönetmeliklerine göre başlanmış iş ve hizmetler sonuçlanıncaya kadar yürürlükteki mevzuat hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

(2) Yükseköğretim kurumları bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yönetmeliklerini bu Yönetmeliğe uygun hale getirirler. Bu süre içerisinde yükseköğretim kurumu döner sermaye işletmesi yönetmeliklerinin bu Yönetmeliğe aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

Yürürlük

MADDE 18 – (1) Bu Yönetmeliğin;

a) 8 inci maddesinin dokuzuncu fıkrası 1/1/2021 tarihinde,

b) Diğer hükümleri yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 19 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Yükseköğretim Kurulu Başkanı yürütür.